

תלג הלכות עירוני תחומין שזו

שהאב יכול להלך ולא במקום שהבן יכול להלך אע"פ שמסרה לו מבעוד יום¹ לפי שדרך בני אדם להפקיד הפציהם ביד בניהם ואין כוונתם למסור ברשותם²:

הן אבל המוסר בהמתו לרועה אפילו מסרה לו ביו"ט ולא מבעוד יום הרי היא כרגלי הרועה³ בין שהוא ישראל בין שהוא נכרי⁴ לפי שזמן הסתם גם מאתמול היה ברעתו למסרה לו היום וקנתה שביתה במקום שביתה הרועה⁵ ואפילו הוא נכרי כמ"ש בס' ת"א⁶ ואם מסרה לב' רועים הרי היא כרגלי בעליה⁷ מפני שלא קנה אחד מהם⁸ ואפילו אם מסרה לשהים מערב יו"ט ולא בירד דבריו וכו"ט בירד דבריו שמסרה לאחד מהם ואילו נתכוין מערב יו"ט אע"פ כיון שבשעה שקדש היום לא היה מבורר עדיין לאיזה מהם מסרה לא קנו שניהם ונשארה ברשות הבעלים ולכן היא כרגליו⁹:

ז שור של רועה כרגלי אנשי אותה העיר¹⁰ שאפילו עירב הרועה לרוח אחת אינו מעכב על אחד מבני אותה העיר שלקחו ממנו ביו"ט מלהוליכו אלפים לרוח האחרת מפני שמאתמול מעמדו ברשות בני העיר לפי שרגלים ליקח ממנו¹¹ אבל אם אחד מעיר אחרת שעירב לעיר זו לקחו ממנו ביו"ט אינו יכול להוליכו לעירו¹²:

ז אבל שור של פטם הוא כרגלי מי שלקחו¹³ לשחטו ביו"ט¹⁴ אפילו הוא מעיר אחרת¹⁵ וכן אם שחטו בעליו ביו"ט ומכר בשרו הרי כל אחד מהלוקחים מולך מנתנו למקום שהוא הולך¹⁶ אפילו הוא מעיר אחרת¹⁷ מפני שרעת בעליו למכרו גם לאנשים אחרים חוץ מאנשי אותה העיר מפני שהוא מפותם והכל שומעים שמעו ובאים לקנותו¹⁸:

ח כלים המיוחדים לאחד מהאחים שבבית הרי הם כרגליו ושאינם מיוחדים אינם יכולים להוליכם אלא למקום שכולם יכולים להלך¹⁹:

ט שנים וששאלו²⁰ מערב יו"ט²¹ חלוק אחד זה לילך בו יו"ט שחרית וזה לילך בו ערבית הרי הוא כרגלי שניהם הריינו שאין יכולים להוליכו אלא למקום ששניהם יכולים להלך ואם עירב זה לסוף אלפים למזרח וזה לסוף אלפים למערב לא זיזוהו ממקום שביתתם שהרי זוהי עירב למזרח אינו יכול להלך למערב ממקום שביתתו אפילו פסיעה אחת וזה שעירב למערב אינו יכול לילך למזרח אפילו פסיעה אחת²² כמו שיתבאר בס' ת"ח:

י ב' שלקחו בהמה בשותפות ושחטוה ביו"ט אף על פי שחלקוה ולקחו כל אחד מנתו הרי כל הבשר של זה וזה כרגלי שניהם²³ לפי שבין השמשות ינק כל אחד מחבירו

יג נהר שלום סוף ס"ק א בדעת הרמב"ם.
יד מ"מ הל' יו"ט פ"ה ה"א. מ"א ס"ק ג.
טו ברייתא ביצה לו, ב. מור וש"ע ס"ה. וראה גם לקמן
ס"ט – כיון שהם נמורים בדרו לשנתן.
טז מ"א ס"ק ד.
יז ראה רש"י שם ד"ה כאן בריעה. ר"ן שם ד"ה אוקימנא. לבש ס"ה.
יח סעף א, שגם הפני דתכרי קונים שביתה.
יט משנה שם לאוקימנא רבנא שם.
כ רמב"ם וש"ע שם.
כא ר"ן שם בדעת הר"ף. מ"א ס"ק ה.
כב שמואל ביצה לח, א. מור וש"ע פ"ז. וכרש"י שם ד"ה שור שלו רועה: אדם שמגדל בהמות שלו ופעמים שמגדל מין לשינוי ומכירו.
כג רש"י שם ד"ה הרי הוא כרגלי אנשי. מ"ז ס"ק א.

מד רש"י שם.
מה שמואל שם. מור וש"ע פ"ז.
כו ש"ע שם.
כז רש"י שם ד"ה הרי הוא כרגלי כל אדם. רמב"ם הל' יו"ט פ"ה המ"ג לבוש פ"ז.
כח רמב"ם שם. ש"ע שם.
כט רמב"ם ולבש שם.
ל רמב"ם ולבוש שם. מ"א ס"ק ו.
לא משנה ביצה לו, ב. מור וש"ע ס"ה.
לב ברייתא ביצה לו, ב. מור וש"ע ס"ב.
לג רש"י שם ד"ה שנים ששאלו. וכדלקמן ס"א.
לד רש"י שם ד"ה ואם מצנע.
לה ביצה לו, ב. סרב. ר"ף שם. רמב"ם הל' יו"ט פ"ה ה"ב. ש"ע ס"י.

תתלד תלכות עירוני תחומין שצו

כשהיתה הבהמה בחייה¹⁷ אבל אם לקחו הבית של יין בשותפות מערב יו"ט וחלקה ביו"ט הרי חלקו של כל אחד מהם כרגליו¹⁷ לפי שבשלו דבריהם יש ברירה¹⁸ דהיינו שאנו אומרים שהוברר הדבר למפרע שזה היה חלקו המגיע לו מערב יו"ט וקנה שביחה במקום שביחתי¹⁹:

יא השואל כלי מחבירו מערב יו"ט²⁰ אפילו לא לקחו עך הלילה²¹ הרי הוא כרגלי השואל שכיון שאמר לו מכעוד יום להשאילו העמידו ברשותו²² שיולכנו למקום שירצה אבל אם שלאו ממנו ביו"ט הרי הוא כרגלי המשאיל ואפילו דרכו לשאלו ממנו בכל יו"ט אין אומרים שמאתמול העמידו ברשותו לפי שכיון שלא בא לשאלו ממנו מערב יו"ט סבור המשאיל שגמא מצאי אדם אחר שהשאיל לו ולא ישאל ממנו²³:

יב האשה ששאלה מחבירתה²⁴ ביו"ט²⁵ מים או מלח לעיסתה ותכלין לקדרתה²⁶ הרי העיסה והתבשיל כרגלי שתיהן ואין אומרים שיבטלו המים ומלח בעיסה מפני שהוא דבר שיש לו מתירין²⁷ ואף על פי שדבר שיש לו מתירין אינו בטל אלא כמין שנתערב במינו אבל בשאינו מינו בטל הוא אף על פי שיש לו מתירין²⁸ מכל מקום כיון שהמים ומלח כאים לתקן העיסה הרי הם עמה כמין במינו לענין זה²⁹:

יג לקח מחבירו ביו"ט גחלת לא יולכנה אלא כרגלי הנותן אבל אם הדליק נר או עץ שלו משלהבת חבירו הרי הוא כרגלי זה שהדליק:

יד בור של יחיד הרי הוא כרגלי בעלים ושל אותה העיר כרגלי אנשי אותה העיר³⁰.

ואם מי שהוא מעיר אחרת בא ומילא עמהם אינו מוליכם אלא כרגלי אנשי אותה העיר דהיינו אלפים לכל רוח אם כולם לא עירבו ואם אחד מהעיר עירב לצפון ואחד לדרום זה מולך לצפון כרגליו וזה לדרום כרגליו שהרי הם שותפים בבור ויש ברירה כמ"ש כחבית של יין (בסעף י) אבל אם מי שהוא מעיר אחרת בא ומילא מהם לעצמו לא יזיזו ממקום שביחתם אם זה עירב לסוף אלפים לצפון וזה לסוף אלפים לדרום שהרי מים אלו הם לו כרגלי שניהם שגם משלהם הוא ממלא ואין שייך לומר בו יש ברירה כיון שאין לו חלק כלל בבור זה אבל אם אחד מבני העיר מילא ונתן לו מוליכן כרגלי הממלא שהרי מחלקו מילא ונתן לו שיש ברירה³¹.

ובור של הפקר כרגלי הממלא³² ראשון³³ שאף שלא קנו המים שום שביחה כיון שהשמשות שחפצי הפקר אינה קונים שביחה³⁴ מכל מקום כשבא זה ומילא וזכה כמה שמילא מן ההפקר הרי קנו אז שביחה כשביחתו³⁵:

לו גמרא שם. רש"י שם ר"ה לעולם קסבר. מ"ז ס"ק ב.
מ"א ס"ק ג.
לו בר שם. מור וש"ע שם.
לח גמרא שם לח, א כר אושעיא. רמב"ם שם. מ"א ס"ק ח.
לט לבוש ס"י.
מ משנה ביצה לו, א. מור וש"ע ס"א.
מא ר' יוחנן שם לח, א. מור וש"ע שם.
מב גמרא שם ר"ה קמ"ל. מ"ז ס"ק ג.
מג משנה וגמרא שם. רש"י שם ר"ה דלמא. מור וש"ע שם.
מד משנה ביצה לו, א. מור וש"ע ס"ב.
מה רש"י שם ר"ה כרגלי שתיהן. מור וש"ע שם.
מו רש"י שם ר"ה תבלין. מור וש"ע שם.

מז רב אשי שם לפי, רע"א.
מח כדלעיל ס"י שלה ס"ד.
מט תרוזין ב' בתוס' שם ר"ה משום. מ"א ס"ק. מ' וז"ה לקמן ס' תקנן מ"ז וק"א שם ס"ק ד (שכן דעת הרבה פוסקים).
נ משנה ביצה לפי, א. רש"י שם ר"ה ושלהבת. מור וש"ע ס"ג.
נא משנה ביצה לפי, א. מור וש"ע ס"ד.
נב רשב"א בעבודת הקדש שער ה סכ"א. מ"ב הל' י"ט לקמן ס' תקנן מ"ז וק"א שם ס"ק ד (שכן דעת הרבה פוסקים).
נג משנה שם. מור וש"ע שם.
נד מור ולבוש ס"ד. וכדלקמן ס"ה.
נה כדלקמן ס' תא ס"א וש"ג.
נו כדלקמן סמ"ז וש"ג.

חלכות עירובי תחומין שצו

מז וכל זה במים מוכנסים¹⁰ שהם קווים ועומדים כגון מי גשמים¹¹ אבל נהרות המושכים¹² אף על פי שאינם נובעים¹³ הואיל והם נדים ונעים לא קנו שבתה¹⁴ אפילו הם של יחיד¹⁵ וכן מעיינות הנובעים¹⁶ ואע"פ שאין יוצאין ממקום נביעתם למשך להלאה¹⁷ הואיל ואינם נחים לא קנו שבתה אפילו הם של יחיד ולפיכך הם כרגלי הממלא ראשון¹⁸ שאז קנו שבתה כשבתתו¹⁹ כיון שנפסקו אז ממקום נביעתם או ממקום הילוכם:

מז היו באים מהוין לתחום לתוך התחום ממלאים מהם כשבת ואין צריך לומר ביו"ט²⁰ הואיל ולא קנו שבתה כלל הוין לתחום:

יז גשמים היורדים²¹ ביו"ט²² בתוך תחום העיר²³ הם כרגלי אנשי אותה העיר וכל שכן כשירדו לתוך העיר עצמה²⁴ מפני שלא קנו שבתה באוקיינוס או בעבים הואיל והם נדים ונעים שם²⁵:

יח מילא מים מכור של הפקר לצורך חבירו הם כרגלי הממלאים²⁶ ואע"פ שבשעת המילוי זכה בהם חבירו שהמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו²⁷ מכל מקום זכיה זו אינה אלא משום שאם היה רוצה היה זוכה בהם לעצמו יכול לזכות בהם ג"כ לחבירו וכיון שלא זכה אלא מכחו הרי הם כרגליו²⁸:

יט מי שהיו לו פירות מופקדים בעיר אחרת שהוין לתחום ועירבו בני אותה העיר לכא אצלו לא יביאו לו מפירותיו שפירותיו כמותו²⁹.

במה דברים אמורים כשהנפקד יחד לו קרן זוית³⁰ שאמר לו הניחם בוית זו שאז לא קבל עליו שמירתן כלל רק כוונתו הוא הרי בתני לפנך הנח לך בוית זו ושומר לך³¹ (ואצ"ל אם אמר לו בפירוש הנח הכית לפנך הנח לך במקום שתרצה שלא קבל עליו שמירתן כלל כמ"מ סי' רצ"א³²) אבל אם כשהפקדם אצלו קיבלם ממנו סתם³³ הרי קבל עליו שמירתן והרי הם כרגליו כיון שהם מסורים בידו לשמרן³⁴:

כ מי שזימן אצלו אורחים ביו"ט לא יוליכו בידם מנות למקום שאין בעל הסעודה יכול ליקח אלא אי"ב זכה להם במנות אלו³⁵ ע"י אחר³⁶ מערב יו"ט:

זז רבה ביצה למ, א.
זח ברייתא עירובין מה, ב.
זט ברייתא ביצה למ, א, מור ושול"ע סמ"ז.
ס מ"א ס"ק יב. ממשמעות נגרא עירובין מו, רע"א.
סא נגרא שם. רש"י שם ד"ה הרי הן כרגלי כל אדם. לבוש סמ"ז. וראה גם לקמן סי' תב ס"א.
סב נגרא ביצה שם. רש"י עירובין שם. לבוש שם.
סג ברייתא שם. מור ושול"ע שם.
סד רש"י ביצה שם ד"ה ומענית. מ"א ס"ק יג.
סה תוס' עירובין מה, ב ד"ה ביום מוכ. רא"ש ביצה פ"ה ס"א. מור ושול"ע שם.
סו שהרי כאן אין לומר החבר למפרע (ראה רש"י במשנה שם ד"ה כרגלי הממלא, ומגמ' ד"ה הרי הן כרגלי כל אדם). וראה גם לעיל ס"ד.
סז רמב"ם הל' יו"ט פ"ה ה"ד. שיע' סמ"ז.
סה עירובין מה, ב לאוקומתא קמא. עבודת הקדוש פ"ה סכ"א. ים של שלמנה ביצה פ"ה סי' מג. מ"א ס"ק יג.
סט עירובין שם (ובעבודת הקדוש) מייירי בערב יו"ט. ולפי האמור לעיל סמ"ז. שם ב"ח"ט קנו שבתה כרגלי

הממלא, כ"ה גם בירדו ביו"ט.
ע נגרא שם. לפירוש תוס' שם מג, ב ד"ה והמלים. עבודת הקדוש שם. מ"א שם. וראה גם לקמן סי' תב ס"א.
עא ים של שלמנה שם. מ"א שם.
עב מ"א שם. מנגמרא עירובין מג, רע"א (אף למ"ד חפצי הפקר קנינן שבתה. וב"ש לרד"ק).
עג רב ששת ביצה למ, א. מור ושול"ע סמ"ז.
עד מור ושול"ע ח"ו"ט סי' רמב ס"א.
עה ר"ת בתוס' שם למ, ב ד"ה הכא. רא"ש שם פ"ה ס"ב. מ"א ס"ק ד.
עו משנה בתה' למ, ב. מור ושול"ע ס"ז.
עז נגרא שם מ, א. כרב. מור ושול"ע שם.
עח מ"א ס"ק מג. ממשמעות רא"ש שם פ"ה סי"ג ומור. ע"פ רמ"א שם ס"ב. וראה לקמן סי' תב ס"א.
עט מ"א ס"ק יג.
פא ראה למ"ד וצנינים.
פב ראה לעיל סי' רמב. ק"א סק"ה ד"ה ולדינא משמע רמור. שאמר לו שיבא, בולעיל סי' שז ס"ז.
פג משנה ביצה מ, א. מור ושול"ע ס"ח.
פד רש"י שם ד"ה אלא אם כן. מור ושול"ע שם.